

Zatím nedokončené (E-F)

MASARYKOVA UNIVERZITA

Fakulta sociálních studií

Katedra sociální politiky a sociální práce

Chybí název

Seminární práce

Politika a služby zaměstnanosti (VPL124)

Vypracovala: Sára Zedková (460308)

Přednášející: PhDr. Pavel Horák, PhD., PhDr. Markéta Horáková, PhD.

Obsah

Úvod. 3

Charakteristika zvolené cílové skupiny. Jaké konkrétní skupiny a kde? 4
Chybí další části truktury obsahu!

1. Úvod

Účel této seminární práce je navrhnutí projektu, jehož cílem bude začlenění jedinců znevýhodněné cílové skupiny jaké konkrétně? na trh práce kde konkrétně?, tedy zvýšení zaměstnanosti cílové skupiny a přispění k překonávání znevýhodnění vybrané cílové skupiny k překonání čeho? Znevýhodnění v čem, kde?. Pro tuto práci jsem si za cílovou skupinu stanovila osoby se zdravotním postižením. Svůj návrh na intervenci budu směřovat na více lokální úroveň, tedy na konkrétní neziskovou organizaci pracující s těmito osobami v jakém konkrétním regionu ČR?.

V první části práce se pokusím charakterizovat rysy dané cílové skupiny jak - na základě čeho? Jaké literatury, studií, dat?. Zaměřím se na konkrétní podskupinu, se kterou pak dále budu pracovat na jakou a proč právě na tu a ne na jinou?. Budu se snažit vystihnout podstatu jejího znevýhodnění a vysvětlit pozici těchto osob na trhu práce.

Druhá třetina této práce ??? v druhé kapitole? se bude zabývat hlavním cílem intervence jakým? a zejména pak konkrétními dílčími cíli intervence jakými?. Výběr těchto cílů následně zdůvodním.

Ve třetí části už v souladu s předchozími poznatky navrhnu konkrétní dílčí aktivity, které budou směřovat ke zvýšení zaměstnanosti osob se zdravotním pojištěním.

2. Charakteristika zvolené cílové skupiny jaké konkrétně a kde?

toto tu vůbec nemusí být!!!

2.1. Charakteristika cílové skupiny

Zaměstnaností obecně co to znamená? se v České republice zabývá zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

Upravuje

zabezpečování státní politiky zaměstnanosti a mimo jiné taky definuje podmínky a pravidla zaměstnávání zdravotně postižených. Zároveň uvádí, že je nutné těmto osobám poskytovat zvýšenou ochranu na pracovním trhu.

Zákon zdravotně postižené osoby rozlišuje pomocí třech kategorií, a to osoby plně invalidní (s těžším zdravotním postižením), osoby částečně invalidní a zdravotně znevýhodněné osoby. Poslední kategorie nahradila dřívější termín „občan se změněnou pracovní schopností“ (Opatřilová, Procházková 2011, s. 107). neměl by tu být odkaz na zákon? Proč zde uvádíte tyto autory?

Vzhledem k tomu, že existuje mnoho typů postižení, je při zaměstnávání těchto osob důležitý individuální přístup. Je nutné vycházet z konkrétního postižení ??? podrobněji!, ale i stupně dosaženého vzdělání,

možností mobility a předcházejících pracovních zkušeností dané osoby (Blažková 2011, s. 13).

Pro vypracování projektu jsem si vybrala podskupinu sluchově postižených osob. Konkrétně se budu zabývat neslyšícími, **protože jde o velmi specifickou skupinu**???. Ve výzkumech jsou totiž řazeni do jedné kategorie právě se sluchově postiženými, kteří ale mají oproti ostatním sluchovým postiženým specifitější potřeby (tamtéž).

Neslyšící mají největší problém s komunikací. S kýmkoli. Problém začíná na úřadu práce, pokračuje při pohovoru u zaměstnavatele a končí v hypotetickém zaměstnání. Znaková řeč, která je pro neslyšící naprosto přirozená, je pro ostatní osoby nesrozumitelná. Nejsou schopni dost dobře používat mluvenou řeč.

2.2. Podstata znevýhodnění cílové skupiny

Zdravotně postižení lidé se řadí mezi rizikové či znevýhodněné skupiny na trhu práce, protože mají horší přístup k zaměstnání a je pro ně obtížnější si získanou pracovní pozici udržet (Blažková 2011, s. 11). Je u nich tedy vyšší riziko nezaměstnanosti než u zbytku populace.

Šanci u zaměstnavatelů osobám s tímto postižením nezvýšily ani legislativně stanovené povinné kvóty pro zaměstnávání osob se zdravotním postižením (tamtéž). Zaměstnavatelé mají totiž možnost se z této povinnosti „vyplatit“ a to dvěma způsoby. Buď mohou odebírat zboží či služby od zaměstnavatelů, kteří zaměstnávají více než 50 % zdravotně postižených, nebo odvádí určitou částku do státního rozpočtu (Opatřilová, Procházková 2011, s. 108).

Zároveň je přístup těchto osob ovlivňován jejich reálnými možnostmi, dostupností příležitostí, podporou jejich okolí a dalšími faktory. Oproti tomu u zbytku populace rozhodují hlavně schopnosti, dovednosti a vůle (Blažková 2011, s. 11). Rovněž proces hledání zaměstnání je pro zdravotně postižené více stigmatizující než pro zdravé osoby. Zdravý člověk je společností oceňován podle svých potenciálních schopností a možností, zatímco na zdravotně postiženého člověka se „nahlíží často s **předsudkem neschopnosti** lépe!“ (tamtéž, s. 12).

Na stigmatizaci a marginalizaci znevýhodněných uchazečů o zaměstnání se mohou určitým způsobem podílet i samy úřady práce. Tyto instituce se podílejí také na definování role marginální pracovní síly na pracovním trhu a významně ovlivňují nejen zaměstnavatelů, ale i potencionálních a aktuálních klientů (Sirovátka 1997, s. 113). Když se budou úřady práce chovat k této skupině jako k marginální, převezmou tento postoj i další subjekty pracovního trhu, hlavně zaměstnavatelé.

Zdravotně postižené osoby bývají často vnímány jako **ti**, kteří žijí ze sociálních dávek a nic společnosti nepřinášejí (Opatřilová, Procházková 2011, s. 105). Zaměstnání pro ně představuje (jako i pro zdravého člověka) určitou formu nezávislosti jakož i jakýsi nový status ve společnosti, kdy se z něj stává člověk výdělečně činný, který odvádí daně a pojistné (tamtéž). Jinak řečeno, se ziskem zaměstnání zdravotně postižené osoby získávají pocit prospěšnosti a důležitosti pro

společnost a jejich okolí je přestává vidět jako parazitující členy společnosti (mluvíme-li o extrémních názorech na tuto problematiku vyskytujících se ve společnosti).

Jako nejvíce ohrožující **dopad nezaměstnanosti** (zejména té dlouhodobé) u této skupiny bych označila **sociální exkluzi**???. **Exkluze je důsledkem nezaměstnanosti?** Zaměstnání má v moderní společnosti velký význam. Má vliv na sociální status, kontakty, strukturu života a cíle jednotlivců jako například organizace a využívání volného času (Blažková 2011, s. 11). Pracovní kontakty a vztahy tvoří lidskou identitu, protože „zaměstnání je prostředkem společenského uplatnění i možného vzestupu“ (tamtéž).

Podstatou znevýhodnění mnou zvolené konkrétní cílové skupiny neslyšících je **nesnadnost komunikace** jak je obvykle řešena?.

Na úřadu práce tento problém může být pro neslyšící osoby stigmatizující a může je to odradit od dalších pokusů o hledání zaměstnání. Zaměstnavatel kvůli problémům s komunikací a nedostatku informací o neziskových a jiných organizacích nemusí mít o potenciálního neslyšícího zaměstnance zájem ani přes dostačující kvalifikaci (tamtéž, s. 14).

2.3. Data a výzkum

Podle dat dostupných na Integrovaném portálu Ministerstva práce a sociálních věcí[1], bylo v Jihomoravském kraji v prvním čtvrtletí letošního roku celkem 35 497 uchazečů o zaměstnání. Z toho počet osob se zdravotním pojištěním byl 5 951. Osoby se zdravotním postižením tedy v tomto období tvořily více než sedminu všech uchazečů o zaměstnání. Jaké typy skupin jsou ty ostatní?

Úřady práce v tomto období neregistrovaly žádného plně invalidního uchazeče a zároveň pouze 3 zdravotně postižení uchazeči byly částečně invalidní. Zdravotně znevýhodněných osob, což je kategorie, kam spadají i sluchově postižení včetně neslyšících, jihomoravské úřady práce v daném období evidovaly 496, z toho 251 výše zmíněných uchazečů bylo registrováno přímo v Brně. Jaký je to podíl v %?

Bohužel se mi ani po delším pátrání nepodařilo zjistit, jakou část z těch 496 zdravotně znevýhodněných osob tvoří neslyšící. I přesto ale tato kategorie tvoří nezanedbatelnou část uchazečů o zaměstnání. A co přes tyflocentra/organizace NNO zabývající se touto cílovou skupinou? Z jejich výročních zpráv? Mailového dotazu?

Kvalitativní výzkum bude v tomhle případě zřejmě efektivnější, protože nám může ukázat i přesné příčiny vysoké nezaměstnanosti mezi sluchově postiženými. Chtěla bych zde uvést výzkum, který v roce 2011 provedla Blažková spolu s dalšími výzkumníky. V něm použila několikanásobnou případovou studii a jako metodu zvolila polostrukturovaný hloubkový rozhovor. Cílem výzkumu bylo odhalit faktory vedoucí k nízké zaměstnanosti osob se zdravotním postižením (Blažková 2011, s. 14).

Výzkum zahrnoval i skupinu sluchově postižených. Blažková s kolegy například zjistili, že jak uchazeči o zaměstnání, tak zaměstnavatelé, jsou ohledně zaměstnávání zdravotně postižených velmi málo a špatně informovaní o čem? V čem by to ovlivnilo jeho rozhodnutí přijmout či nepřijmout tyto typy potenciálních uchazečů o zaměstnání?. Dále vyplynulo, že jsou postižení nedostatečně motivováni finanční odměnou a cítí se dostatečně zabezpečení sociálními dávkami a důchody. Také zjistili, že mnoho handicapovaných si nepřipadají komunikačně obratní v kontaktu se zaměstnavateli to je logické, nikoliv?. Na druhou stranu pozitivně z výzkumu vyšly organizace podporovaného zaměstnávání, které se starají o podporu a poradenství pro osoby se zdravotním postižením nejasné, formulujte jasněji!.

Díky poznatkům tohoto výzkumu jsem přišla na hlavní problémy zaměstnávání zdravotně postižených. Když ale vezmu v potaz konkrétní cílovou skupinu neslyšících, zbydou mi dva hlavní problémy, kterým se budu zabývat v dalších částech této práce. Jsou jimi špatná a nízká informovanost na obou stranách a problém s komunikací.

3. Dílčí cíle intervence

Moc se omlouvám za to, že moje práce končí právě tady. Slibuji, že do druhého termínu bude již kompletní. Měla jsem málo času a nechtěla jsem odevzdat nepoctivou práci.

....

Seznam zdrojů

- BLAŽKOVÁ, Veronika. Zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Fórum sociální politiky. Praha: Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, 2011, 5(2), 11-16. ISSN 1802-5854.
- SIROVÁTKA, Tomáš. Marginalizace na pracovním trhu: příčiny diskvalifikace a selhávání pracovní síly. Brno: Masarykova univerzita, 1997. ISBN 80-210-1716-3.
- HORÁK, Pavel. Role lokálních projektů v české politice zaměstnanosti: evaluační studie projektu zaměřeného na zvýšení zaměstnatelnosti zdravotně postižených osob a osob starších padesáti let. Brno: Masarykova univerzita, 2014. ISBN 978-80-210-7489-7.
- OPATŘILOVÁ, Dagmar a Lucie PROCHÁZKOVÁ. Předprofesní a profesní příprava jedinců se zdravotním postižením. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5536-0.

[1] <https://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/qrt>